

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Kuulutus
14.11.2024

VN/9893/2023

1/1

KUULUTUS LUNASTUSLUPAPÄÄTÖKSESTÄ

Valtioneuvosto on 7.11.2024 pidetyssä yleisistunnossaan antanut lunastusluvan ja ennakkohaltuunotto-luvan Fingrid Oyj:lle Petäjäskoski–Herva–Nuojuankangas voiman- ja tiedonsiirtolinjojen käyttöoikeuden lunastamista varten Rovaniemen ja Oulun kaupungeissa sekä Tervolan, Simon, Iin, Utajärven ja Vaalan kunnissa.

Lunastuslupapäätös on nähtävillä työ- ja elinkeinoministeriön verkkosivuilla 14.11.2024–23.12.2024. Tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä edellä mainitusta julkaisemisajankohdasta.

Ylitarkastaja
Johanna Juvonen

LIITTEET

Lunastuslupapäätös valitusosoituksineen

Valtioneuvoston päätös Fingrid Oyj:n hakemukseen saada kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta 29 päivänä heinäkuuta 1977 annetussa laissa (603/1977, jäljempänä lunastuslaki) tarkoitettu lunastuslupa ja ennakkohaltuunottolupa (Petäjäskoski-Nuojuankangas).

Annettu Helsingissä 7 päivänä marraskuuta 2024

HAKEMUS

Fingrid Oyj (jäljempänä hakija) on 29.3.2023 saapuneella hakemuksellaan pyytänyt lunastuslain 5 §:n mukaista lunastuslupaa 400 kV ja 110 kV sähkönsiirtojohtojen ja tiedonsiirtolaitteiden pysyvää käyttöoikeutta varten hakemuksessa ja sen liitteissä osoitetulla alueella Rovaniemen ja Oulun kaupungeissa sekä Tervolan, Simon, Iin, Utajärven ja Vaalan kunnissa. Hakija on hakenut lunastettavalle omaisuudelle lunastuslain 58 §:n mukaista ennakkohaltuunottolupaa. Hakija on pyytänyt lunastuksen kohteen jätettävän vähemmän tärkeiltä osiltaan lunastustoimituksessa määrättäväksi lunastuslain 10 §:n mukaisesti.

Lunastus alkaa kiinteistöltä 698-403-11-3 Petäjäskosken sähköasema Rovaniemen kaupungissa ja päättyy kiinteistölle 785-404-37-6 Nuojuankankaan sähköasema Vaalan kunnassa. Johdon pituus on noin 211 kilometriä.

Hakijan tarkoituksena on rakentaa Petäjäskosken sähköaseman ja Nuojuankankaan sähköaseman välille uusi 400 kV voimajohto, johon osin sijoittuu myös 110 kV voimajohto. Voimajohdon varrelle rakennetaan samanaikaisesti kaksi uutta sähköasemaa, Hervan sähköasema Iihin ja Vuoton sähköasema Ouluun. Rakennettavien 400 kV voimajohto-osuuksien nimet tulevat olemaan Petäjäskoski-Herva ja Herva-Nuojuankangas. Petäjäskoski-Herva-Nuojuankangas 400 kV voimajohdon kanssa yhteispylväisiin sijoitetaan myös Luola-aapa-Herva 110 kV, Herva-Kierikkikoski 110 kV sekä Vuotto-Nuojuankangas 110 kV voimajohto.

Hakemusta on muutettu 29.7.2024 saapuneella täydennyksellä, jonka perusteella Petäjäskoski-Herva 400 kV voimajohto sijoitetaan yhteispylväisiin Arctic Suhanko Platinum Oy:n Petäjäskoski-Konttijärvi 110 kV voimajohdon kanssa pylväsvälillä 2Y-11Y. Muutoksesta on sovittu Arctic Suhanko Platinum Oy:n sekä muutosalueella olevien kiinteistönomistajien kanssa.

Voimajohtohanke liittyy kantaverkon kehittämiseen. Kantaverkon kehittämistä ajaa tällä hetkellä erityisesti tuulivoiman määrän lisääntyminen Suomessa ja nimenomaan pohjoisessa Suomessa. Nyt rakenteilla olevat kantaverkkoyhteydet eivät tule riittämään kaiken Ruotsista tuodun ja pohjoisessa Suomessa tuotetun sähkön siirtämiseen eteläisen Suomen kulutuskohteisiin. Uudella Petäjäskoski-Nuojuankangas voimajohdolla lisätään sähkönsiirtokapasiteettia ja parannetaan energiatehokkuutta merkittävästi. Hakemuksessa esitetyn arvion mukaan uudella voimajohdolla voidaan saavuttaa noin 54 gigawattitunnin säästö kansallisessa sähkönsiirrossa syntyvissä energiahäviöissä. Uusi 400 kV voimajohto suunnitellaan siten, että tarvittaessa voimajohtorakenne mahdollistaa 110 kV voimajohdon rakentamisen yhteispylväiden väliorteen, joka tukee tuulivoiman liittämistä sähköverkkoon ja alueellisen suurjännitteisen jakeluverkon kehittämistä.

Hankkeen toteuttamatta jättäminen ei ole mahdollista, koska sähkönsiirtoa ei voida tulevaisuudessa hoitaa nykyisellä kantaverkolla ja jo päätetyillä verkkoinvestoinneilla ilman haitallisia siirtokapasiteettirajoituksia tai vaarantamatta käyttövarmuutta. Hankkeen toteuttamatta jättäminen rajoittaisi valtakunnallista sähkönsiirtoa eikä kantaverkkoyhtiö tällöin toimisi sähkömarkkinalain mukaisesti. Lisäksi hankkeen toteuttaminen mahdollistaa päästöttömän tuulivoiman rakentamisen ja edistää Suomen ilmastotavoitteiden saavuttamista sekä ylläpitää riittävää sähkön omavaraisuutta Suomessa.

Voimajohdon rakentamisen edellyttämät maastotutkimukset ja yleissuunnittelu on tehty vuosina 2022–2023. Rakentamisen on arvioitu alkavan vuonna 2024. Tavoitteena on, että voimajohto on valmiina jo vuonna 2027.

Lunastettavan johtoaukean leveys on 42 metriä 400 kV voimajohdolla ja 26 metriä yhteispylväiden ulkopuolella toteutettavalla 110 kV voimajohdolla. Johtoaukean molemmin puolin lunastetaan 10 metriä leveät reunavyöhykkeet. 400 kV voimajohdon sijoituessa toisen voimajohdon rinnalle johtokäytävä levenee pääosin noin 41–42 metriä. Pylvästyypinä käytetään pääosin teräsrakenteista harustettua pylvästä, yksittäisissä erityiskohteissa voidaan käyttää haruksettomia ja vapaasti seisovia pylväitä. Hakemukseen liitettyissä johtoaluekuvissa on tarkemmin esitetty tarvittavat johtoalueet sekä käytettävät pylvästyypit.

Energiavirasto on myöntänyt johdolle sähkömarkkinalain 14 §:n mukaisen hankeluvan 6.3.2023.

Ympäristövaikutusten arviointimenettely

Hankkeesta on tehty ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukainen arviointimenettely (YVA-menettely). Ympäristövaikutusten arviointiselostus on julkaistu syksyllä 2021 ja yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä on annettu 19.1.2022. Voimajohtohankkeessa lähtökohtana on ollut uuden voimajohdon sijoittaminen nykyisten voimajohtojen yhteyteen niiltä osin, kuin se on ollut teknistaloudellisesti järkevää ja mahdollista. Ympäristövaikutusten arviointi on kohdistettu pääasiallisesti seuraaviin todennäköisesti merkittäviksi arvioituihin vaikutuksiin: vaikutukset ihmisten elinoloihin, vaikutukset maisemaan ja kulttuurihistoriallisiin arvoihin, vaikutukset elinkeinoihin (muun muassa metsätalous ja poronhoito) sekä vaikutukset luontoarvoihin ja luonnon monimuotoisuuteen.

Arviointiselostuksessa ympäristövaikutukset on kokonaisuudessaan arvioitu enintään kohtalaisen kielteiseksi kaikkien selvitettyjen vaikutusten ja voimajohtoreittien osalta. Yksittäisille kohteille kuten rakennuspaikoille tai luontokohteille kielteiset vaikutukset on arvioitu paikoittain suuriksi. Mikään tarkasteltu vaihtoehto ei edellytä toteutettujen asuin- tai lomakiinteistöjen ostoa tai lunastusta eikä asuin- tai lomarakennuksia jää johtoalueelle. Siuruanjoella ja Simojoella voimajohto todennäköisimmin estää yksittäisten kaavoissa osoitettujen loma-asuntoaikkojen toteuttamisen tontin kaventuessa. Arviointiselostuksessa on todettu lukuisia lieventämistoimia jatkosuunnittelussa, rakentamisessa ja kunnossapidossa huomioitavaksi.

Arviointimenettelyssä on tutkittu kahta vaihtoehtoista voimajohtoreittiä Iin Hervan ja Oulun Arkan välillä sekä 12 kohtaa, joissa voimajohdolle on muodostettu tekniset, vaikutuksia mahdollisesti lieventävät vaihtoehtoreitit. Petäjäskoski–Herva välillä teknisiä vaihtoehtoja ovat Runkausvaaran, Tainijoen, Rimpisuon, Tuomelan kierron tai Tuomelan aseman vaihtoehdot. Herva–Arkala itäisellä vaihtoehdolla teknisiä vaihtoehtoja

ovat Siuruanjoen ja Arkalan vaihtoehdot. Herva–Arkala läntisellä vaihtoehdolla teknisenä vaihtoehtona on Arkalan vaihtoehdot. Arkala–Nuojuankangas välillä teknisiä vaihtoehtoja ovat Nuorittajoen, Isokankaansuon, Pehkeensuon ja Heposuon vaihtoehdot.

Arviointiselostuksessa kaikki voimajohtoreittiosuudet on todettu toteuttamiskelpoisiksi. Arviointiselostuksen mukaan teknisistä vaihtoehdoista Rimpisuon läntinen vaihtoehto edellyttää asetusmuutosta soidensuojelualueen osalta ja Tainijoen läntinen vaihtoehto yksityismaiden luonnonsuojelualueen osittaista lakkauttamista tai rauhoitusmääräysten muuttamista. Petäjäsoski–Herva osuudella vähemmän haitallisia arvioinnin perusteella ovat Runkausvaaran läntinen vaihtoehto, Tainijoen itäinen vaihtoehto sekä Rimpisuon läntinen vaihtoehto, kun tarkastellaan vaihtoehtojen kokonaisvaikutuksia. Tuomelan alueella kokonaisuutena vähäisimmät kokonaisvaikutukset arvioidaan olevan Tuomelan aseman läntisellä vaihtoehdolla, kielteisimmät vaikutukset Tuomelan aseman itäisellä vaihtoehdolla sekä Tuomelan kierron läntisellä vaihtoehdolla. Tuomelan kierron itäisellä vaihtoehdolla vaikutukset asutukseen arvioidaan vähäisiksi, mutta vaihtoehto sijoittuu uuteen maastokäytävään ja siten sen vaikutukset metsätalouteen ovat muita suuremmat. Tuomelan alueen vaihtoehdoista Tuomelan kierron itäistä vaihtoehtoa ovat arviointiselostuksen kuulemisessa kannattaneet Iin kunta, Olhavan seudun kehittämissyhdystys ja Oulunkaaren ympäristölautakunta.

Ilmastovaikutusten sekä metsätalouden kannalta kielteiset vaikutukset on arvioitu vähäisimmiksi valittaessa vaihtoehto Herva–Arkala läntinen voimajohtoon sijoitussa nykyisten voimajohtojen rinnalle huomattavasti pidemmältä osin kuin itäisessä päävaihtoehdossa. Yksittäisille metsänomistajille päävaihtoehdoilla ei voida määrittää haittompaa vaihtoehtoa. Myös maankäytön, asutuksen, viihtyvyyden, poronhoidon ja luonnon osalta vaihtoehdon Herva–Arkala läntinen vaikutukset on arvioitu kokonaisuudessaan vähäisemmäksi. Herva–Arkala läntistä vaihtoehtoa on pidetty arviointiselostuksen kuulemisessa parempana Iin kunnan, Oulun kaupungin (yhdyskuntalautakunnan) ja Paliskuntain yhdistyksen lausunnoissa.

Arkala–Nuojuankangas osuudella asutuksen kannalta vähemmän haitallinen vaihtoehto on arvioinnin mukaan Nuorittajoen läntinen vaihtoehto. Isokankaansuon läntisellä vaihtoehdolla arvioidaan olevan linnustoon ja suoluontoon itäistä vaihtoehtoa vähäisemmät vaikutukset, mutta metsätaloudelle selvästi suuremmat kielteiset vaikutukset läntisen vaihtoehdon sijoitussa pääasiassa metsätalousalueille. Heposuon itäinen vaihtoehto todetaan myönteisemmäksi luonnonsuojelun ja pohjavesialueiden suhteen vaihtoehdon sijoitussa näistä etäämmälle.

Yhteysviranomaisen eli Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on perustellussa päätelmässään todennut, että Herva–Arkala läntinen reitti sijoittuu olemassa olevan johtolinjauksen viereen, mikä on luonnon ja maiseman pirstoutumisen kannalta parempi ratkaisu. Yhteysviranomaisen on yhtynyt arviointiselostukseen sen osalta, että Heposuon itäinen vaihtoehto on myönteisempi luonnonsuojelun ja pohjavesialueiden suhteen. Pehkeensuon turvetuotanto on päättymässä lähivuosina, joten Pehkeensuon kiertävä linjausvaihtoehto jäänee turhaksi. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan Siirtolan suojelualueen kiertävä vaihtoehto (Tainijoen itäinen vaihtoehto) olisi perusteltua valita hankkeen jatkosuunnitteluun.

Yhteysviranomaisen on todennut arviointiselostuksen täyttävän arviointiselostukselle säädetyt sisältövaatimukset. Yhteysviranomaisen on toteuttamiskelpoisuuden osalta todennut, että arvioinnin ja saadun palautteen perusteella hanke ja sen vaihtoehdot voi-

daan päätellä toteuttamiskelpoisiksi, kun arvioinnissa ja perustellussa päätelmässä esitetyt lieventämiskeinot otetaan huomioon. Yhteysviranomainen on lisäksi todennut, että on suositeltavaa hyödyntää aina kun mahdollista nykyisiä johtokäytäviä, yhteispylväsratkaisuja ja peltopylväitä. Jatkosuunnittelussa tulee edistää suunnitteluratkaisua, jonka haitalliset vaikutukset ovat kokonaisuudessa vähäisimpiä.

Herva–Arkala itäisen vaihtoehdon toteuttamiseksi yhteysviranomainen on edellyttänyt Hirvisuon laajaan ja avoimeen suomalaisemaan kohdistuvaa vaikutusten arviointia hyödyntäen karttatarkasteluja ja kuvasovitteita, minkä jälkeen asiassa tulee pyytää yhteysviranomaisen lausunto. Tainijoen läntiselle vaihtoehdolle yhteysviranomainen on edellyttänyt luvan hakemista suojelualueen osittaiseksi lakkauttamiseksi tai rauhoitusmääräysten muuttamiseksi. Rimpisuon läntisen vaihtoehdon toteuttamiseksi yhteysviranomainen on edellyttänyt Rimpijärvi-Uusijärven soidensuojelualueen asetusmuutosta.

Valittu johtolinjaus

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä arvioiduista päävaihtoehdoista on hakemukseen valittu läntinen vaihtoehto välillä Herva–Arkala. Teknisistä vaihtoehdoista on hakemukseen valittu Runkausvaaran läntinen, Tainijoen läntinen, Rimpisuon itäinen, Tuomelan kierron itäinen, Arkalan läntisin, Nuorittajoen läntinen, Isokankaansuon itäinen, Pehkeensuon itäinen ja Heposuon itäinen vaihtoehto. Petäjäsoski–Herva–Röytänniemi välillä voimajohto sijoittuu entisen voimajohdon viereen Runkauksen, Rimpisuon ja Tuomelan kiertoa lukuun ottamatta. Röytänniemi–Arkala–Nuujuankangas välillä johto sijoittuu uuteen johtokäytävään. Valittu johtolinjaus on tarkemmin esitetty hakemukseen liitetyissä kartoissa.

Tainijoen läntinen vaihtoehto on ympäristövaikutusten arvioinnissa todettu vaativan toimivaltaisen ELY-keskuksen lupaa sen kulkiessa Siirtolan yksityisen luonnonsuojelualueen läpi. Hakijan antaman selvityksen mukaan arviointimenettelyn jälkeen on ilmennyt, että Siirtolan luonnonsuojelualueen rajat on merkitty virheellisesti sekä Maanmittauslaitoksen että Suomen ympäristökeskuksen paikkatietoaineistoihin, tosiasiassa suojelualue rajautuu nykyiseen voimajohtoon sen länsipuolella perustamispäätöksen karttaliitteen mukaisesti. Näin ollen johtolinjaus ei sijoitu luonnonsuojelualueelle.

LAUSUNNOT

Viranomaisten lausunnot

Tervolan kunta on pitänyt hyvänä, että samaan johtokatuun ollaan sijoittamassa useampaa johtoa yhteiskäyttöpylväisiin. Lisäksi voimajohtolinjan sijoittaminen kuntarajalle on perusteltua. Samanlaista sijoittelutapaa tulisi soveltaa myös yksityisten kiinteistöjen kohdalla sijoittamalla johto kiinteistörajalle, jolloin voimajohdon haittavaikutus ei rasisittaisi vain yhtä kiinteistöä eikä pirstoisi tilan metsäalueita. Jakamalla haittavaikutusta sijoittamalla voimajohto kiinteistörajalle molemmat kiinteistöt voisivat vielä harjoittaa kohtuullista metsätaloustoimintaa. Koska voimajohdosta aiheutuu pysyvä haitta kiinteistöille, tulee hankkeesta saavutettavaa yhteiskunnallista hyötyä jakaa haitasta kärsiville kiinteistönomistajille riittävän suuren lunastuskorvauksen muodossa.

Lapin ELY-keskus on todennut, että lomarakennuspaikat, joita ei voimajohdon takia voida toteuttaa, tulee korvata lunastusmenettelyssä. Muilta osin ELY-keskuksella ei ole huomautettavaa lunastuslupahakemukseen.

Lapin liitto on todennut, että lunastuslupahakemuksen mukainen uuden voimajohdon ja sähköasemien rakentaminen on perusteltua ja tukee maakunnan suunnittelun tavoitteita ja aluetta koskevien maakuntakaavojen toteuttamista.

Pohjois-Pohjanmaan museo on huomauttanut arkeologisen kulttuuriperinnön osalta useammasta lunastuslupahakemuksessa osoitetulta reitiltä sijaitsevasta muinaisjäännöksestä. Useampi kohteista on viety muinaisjäänösrekisteriin ympäristöselostuksen valmistumisen jälkeen. Osa kohteista sijaitsee johtoaukealla tai hyvin lähellä suunniteltua pylvästä. Etenkin voimajohtolinjalla ja sen läheisyydessä sekä pylväiden lähellä sijaitsevat muinaisjäännökset rakenteineen ja aluerajauksineen tulee merkitä maastoon, jotta ne ovat alueella toimivien tiedossa. Muinaisjäänösten rakenteiden yli ei saa ajaa työkoneilla, ja yleisesti kaikki työkoneilla liikkuminen tulee ohjata muinaisjäänösalueiden ulkopuolelle. Mikäli työtä suoritettaessa tavataan kiinteä muinaisjäänös tai muinaisesine, tulee työt muinaisjäänöksen kohdalla keskeyttää ja asia tulee saattaa museoviranomaisen tietoon. Rakennetun kulttuuriympäristön tai maiseman osalta museolla ei ole huomautettavaa.

Rovaniemen ja Oulun kaupunki, Simon, Iin, Utajärven ja Vaalan kunta, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus sekä Pohjois-Pohjanmaan liitto eivät ole lausuneet lunastuslupahakemuksesta. Edellä mainitut viranomaiset ovat antaneet lausunnot YVA-selostuksen kuulemisessa ja lausunnot on huomioitu lunastuslupakäsittelyssä.

Asianosaisten lausunnot

Hanke kohdistuu 436 rekisteriyksikköön. Asianomaisille kiinteistönomistajille ja käyttöoikeuden haltijoille on varattu tilaisuus antaa lausuntonsa hakemuksesta lunastuslain 8 a §:ssä säädetyllä tavalla.

Kauko Tuomela kiinteistöltä 564-420-100-4 Purola on todennut, että hanke on jo kolmas omistamillaan tiloilla. Voimajohto halkaisee tilan kahtia, joka aiheuttaa pirstoutumista ja vaikuttaa koko metsätilan arvoon.

Risto Mononen kiinteistöiltä 564-402-9-1 Karila ja 564-402-8-51 Sarviselkä on todennut, että suunniteltu linjaus pirstoisi molemmat metsätilat. Omistajan mukaan linjaus estäisi tuulivoimarakentamisen kiinteistöilleen. Omistaja on esittänyt johtolinjauksen siirtämistä joitain satoja metrejä joko pohjoisemmaksi tai etelämmäksi tai hankkeen toteuttamatta jättämistä. Omistaja on lisäksi esittänyt useita huomioita taloudellisiin menetyksiin sekä lunastuskorvauksiin.

Aaro Toppi kiinteistöltä 139-402-132-3 Lisä-Pihlajaniemi ja Marko Suomela ovat vastustaneet haettua linjausta Tuomelan ja Suomelan kohdalla. Iin Huhtaharju Wind Farm Oy on hakenut tutkimuslupaa kahdelle 400 kV:n linjalle, joista toinen todennäköisesti sijoittuisi Fingridin suunnitteilla olevan linjan rinnalle, jolloin kielteiset vaikutukset kohdentuvat epäoikeudenmukaisesti samoille maanomistajille. On myös todennäköistä, että tulevaisuudessa linjoja rakennetaan lisää lähialueille. Lausujien mukaan johto tulisi linjata läheiselle valtionmaalle Kaihuanvaaran itäpuolelle maakuntakaavamerkinnän mukaisesti.

Tarja, Anna ja Irma Suomela sekä Pirjo Vänntilä kiinteistöltä 139-402-38-2 Suomela ovat vastustaneet haettua linjausta. Omistajien mukaan johto tulisi linjata läheiselle valtionmaalle Kaihuanvaaran itäpuolelle maakuntakaavamerkinnän mukaisesti.

Matti Yrjänä kiinteistöltä 889-411-29-10 Yrjänä I on todennut, että uuden pysyvän avohakkuuaukon tekeminen voimansiirtojohtoja varten on kovin lyhytnäköistä niin luonnon monimuotoisuuden, hiilivarastojen kuin hiilinielujenkin kannalta. Tulevaisuuden sähkönsiirtoon tulisi hyödyntää olemassa olevia johtokäytäviä sekä olemassa olevien pylväs- ja johtorakenteiden muuttamista ja nykyaikaistamista.

Harri ja Marja Lackman kiinteistöltä 139-402-45-1 Suvantola ovat esittäneet uutta linjausta itään päin kiinteistön itärajalles. Linjauksella voitaisiin vähentää omistajien sekä lähikiinteistöjen metsäpalstoille aiheutuvaa pirstoutumishaittaa.

Kirjallisten lausuntojen lisäksi kuulemistilaisuuksissa keskusteltiin ennakkosopimuksista, metsämaan arvosta ja lunastuskorvauksista, puunmyynnistä, johtoalueelle liikkumisesta, yksityisteiden käytöstä ja lunastusprosessista.

Hakijan vastine

Kauko Tuomelan lausuntoon hakija on vastannut, että lunastustoimituksessa maanomistajille määrätään korvaus voimajohdon aiheuttamista taloudellisista menetyksistä siten, ettei maanomistajan varallisuusasema muutu.

Risto Monosen lausuntoon hakija on vastannut, että ympäristövaikutusten arviointimenettelyn yhteydessä on jo esitetty johtoreittimuutoksia liittyen metsätiloihin. Yksittäisen metsätilan kohdalla reittiä ei pääsääntöisesti ole muutettu, koska reittimuutos ei olisi poistanut syntyvää haittaa, vaan siirtänyt sen toisaalle. Lisäksi yhteysviranomaisen on lausunut hankkeen ja sen vaihtoehtojen olevan toteuttamiskelpoisia. Lunastustoimituksessa maanomistajille määrätään korvaus voimajohdon aiheuttamista taloudellisista menetyksistä siten, ettei maanomistajan varallisuusasema muutu. Korvaukset käsittelee ja määrää Maanmittauslaitoksen toimitusinsinöörin johdolla toimiva lunastustoimikunta.

Aaro Topin ja Marko Suomelan lausuntoon hakija on vastannut, että YVA-menettelyssä yhteysviranomaisen on lausunut hankkeen ja sen vaihtoehtojen olevan toteuttamiskelpoisia. Yhteysviranomaisen perustellun päätelmän mukaan, vaikka tätä hanketta ei ole osoitettu voimassa olevissa maakuntakaavoissa, tukee hanke kuitenkin Pohjois-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavojen ja juuri käynnistyneen uuden energia- ja ilmastovaihe-maakuntakaavan tavoitteita. Voimajohtojen vaihtoehdot eivät ole merkittävässä ristiriidassa suunnittelualan maakuntakaavamääräysten kanssa. Toteutettava voimajohtoreitti on osoitettu vireillä olevassa Pohjois-Pohjanmaan liiton energia- ja ilmastovaihe-maakuntakaavaluonnoksessa. Lunastustoimituksessa maanomistajille määrätään korvaus voimajohdon aiheuttamista taloudellisista menetyksistä siten, ettei maanomistajan varallisuusasema muutu.

Tarja, Anna ja Irma Suomelan sekä Pirjo Vänntilän lausuntoon hakija on vastannut, että YVA-menettelyssä yhteysviranomaisen on lausunut hankkeen ja sen vaihtoehtojen olevan toteuttamiskelpoisia. Yhteysviranomaisen perustellun päätelmän mukaan, vaikka tätä hanketta ei ole osoitettu voimassa olevissa maakuntakaavoissa, tukee hanke kuitenkin Pohjois-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavojen ja juuri käynnistyneen uuden energia- ja ilmastovaihe-maakuntakaavan tavoitteita. Voimajohtojen vaihtoehdot eivät ole merkittävässä ristiriidassa suunnittelualan maakuntakaavamääräysten kanssa. Toteutettava voimajohtoreitti on osoitettu vireillä olevassa Pohjois-Pohjanmaan liiton energia- ja ilmastovaihe-maakuntakaavaluonnoksessa. Lunastustoimituksessa maanomistajille määrätään korvaus voimajohdon aiheuttamista taloudellisista menetyksistä siten, ettei maanomistajan varallisuusasema muutu.

Matti Yrjämän lausuntoon hakija on vastannut, että tuulivoiman määrä Suomessa kasvaa lähivuosina noin 1000 megawattia vuodessa, eivätkä nyt rakenteilla olevat kantaverkkoyhteudet tule riittämään tuotetun sähkön siirtämiseen kulutuskohteisiin. Uusi voimajohtoyhteys on tarpeen hakijalle sähkömarkkina-alaissa annetun julkisen tehtävän toteuttamiseksi. YVA-menettelyssä on arvioitu hankkeen ympäristövaikutukset ja yhteysviranomaisen on lausunut hankkeen ja sen vaihtoehtojen olevan toteuttamiskelpoisia.

Harri ja Marja Lackmanin lausuntoon hakija on vastannut, että esitetty linjauksen siirto ei ole vähäinen, vaan esityksen mukainen siirto edellyttäisi ainakin seitsemän pylvään siirtämistä ja mahdollisesti pylvästyypin muuttamisen jonkin pylvään osalta. Lisäksi eteläosassa linjauksen siirto olisi yli 100 metriä. Tällainen siirto edellyttäisi maastotutkimuksia sekä rakennettavuuden että luontoarvojen osalta. Samoin muutos koskisi 7–8 kiinteistöä, joiden osalta linjauksen siirto edellyttäisi uutta lunastuslain mukaista kuulemistä. Hakijan mukaan linjauksen muutos ei ole vähäinen eikä linjauksen muutokselle ole edellytyksiä.

SOVELLETTAVAT LAINKOHDAT

Suomen perustuslain 15 §:n 1 momentin mukaan jokaisen omaisuus on turvattu. Pykälän 2 momentin mukaan omaisuuden pakkolunastuksesta yleiseen tarpeeseen täyttävä korvausta vastaan säädetään lailla.

Lunastuslain 4 §:n 1 momentin mukaan lunastaa saadaan, kun yleinen tarve sitä vaatii. Lunastusta ei kuitenkaan saa panna toimeen, jos lunastuksen tarkoitus voidaan yhtä sopivasti saavuttaa jollain muulla tavalla taikka jos lunastuksesta yksityiselle edulle koitua haitta on suurempi kuin siitä yleiselle edulle saatava hyöty.

Lunastuslain 4 §:n 2 momentin mukaan lunastuksen hakija voi olla myös yksityisoikeudellinen yhteisö, joka osoittaa yleisen tarpeen vaativan lunastusta ja esittää luotettavan selvityksen siitä, että lunastettava omaisuus tullaan käyttämään aiottuun tarkoitukseen.

Lunastuslain 5 §:n 1 momentin mukaan lunastusluvan antaa hakemuksesta valtioneuvosto yleisistunnossaan.

Lunastuslain 10 §:n 1 momentin mukaan lunastusluvassa on yksilöitävä lunastuksen kohde. Lunastuksen kohde voidaan kuitenkin vähemmän tärkeiltä osiltaan jättää lunastustoimituksessa määrättäväksi, jos lunastus tapahtuu voimansiirtolinjan, maakaasuverkoston tai muun näihin verrattavan hankkeen rakentamista varten ja lunastuksen kohteen yleispiirteistä osoittamista voidaan pitää lunastuslupaa annettaessa riittävänä.

Lunastuslain 58 §:n mukaan, jos töiden kiireellinen aloittaminen tai muut tärkeät syyt sitä vaativat, voi hakija saada oikeuden ottaa haltuunsa lunastettava omaisuus ennen lunastuslain 57 §:n 1 momentissa tarkoitettua ajankohtaa.

Lunastuslain 59 §:n 1 momentin mukaan luvan ennakkohaltuunottoon myöntää hakemuksesta lunastusluvan antava viranomaisen.

VALTIONEUVOSTON PÄÄTÖS

Valtioneuvosto myöntää lunastuslain 4 §:n nojalla hakijalle luvan hakemuksen ja siihen liitetyn kartan mukaisesti lunastamalla hankkia pysyvän käyttöoikeuden 400 kV ja 110 kV sähkönsiirtojohtoja ja tiedonsiirtolaitteita varten tarvittaviin hakemuksessa lueteltujen kiinteistöjen alueisiin Rovaniemen ja Oulun kaupungeissa sekä Tervolan, Simon, Iin, Utajärven ja Vaalan kunnissa. Lunastus alkaa kiinteistöltä 698-403-11-3 Petäjäskosken sähköasema Rovaniemen kaupungissa ja päättyy kiinteistölle 785-404-37-6 Nuovuankankaan sähköasema Vaalan kunnassa. Johdon pituus on noin 211 kilometriä.

Lunastuksen kohde jätetään lunastuslain 10 §:n 1 momentin mukaisesti vähemmän tärkeitä osiltaan lunastustoimituksessa määrättäväksi.

Valtioneuvosto myöntää hakijalle lunastuslain 58 §:n mukaisen ennakkohaltuunottoluvan.

Perustelut

Lunastushankkeella vahvistetaan valtakunnan sähkönsiirtoa sekä siirtokapasiteettia, ja lunastushanketta toteuttaa kantaverkonhaltija. Kantaverkon kehittämistä ohjaa tällä hetkellä etupäässä uuden päästöttömän sähköntuotannon kuten tuulivoimatuotannon merkittävä lisääntyminen, joka edellyttää siirtokapasiteetin lisäämistä sähkön uusista tuotantokohteista kulutuskohteisiin. Haettu lunastushanke on tarpeellinen erityisesti Ruotsista tuodun ja pohjoisessa Suomessa tuotetun sähkön siirtämiseen eteläisen Suomen kulutuskohteisiin. Tämän perusteella valtioneuvosto katsoo, että hanke on yleisen tarpeen vaatima.

Valtioneuvosto katsoo, että hakijan hakemat käyttöoikeuden rajoitukset ovat vastaaville hankkeille tavanomaisia ja lunastuksen tarkoituksen saavuttamiseksi välttämättömiä ja oikeasuhtaisia. Kaikki reittivaihtoehdot sekä toteuttamistapa on ympäristövaikutusten arviointimenettelyn perusteella todettu toteuttamiskelpoiseksi. Hakemukseen valittu johtolinjaus hyödyntää mahdollisuuksien mukaan olemassa olevia johtokäytäviä valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti. Johtopäätöksenä valtioneuvosto katsoo hakemuksessa esitetyn johtolinjauksen ja toteuttamistavan tarkoituksenmukaiseksi ja perustelluksi eikä lunastusta voida yhtä sopivasti saavuttaa millään muulla tavalla.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä on kattavasti selvitetty ympäristövaikutuksia ja hakija on asianmukaisesti pyrkinyt vähentämään hankkeen haittavaikutuksia ympäristölle ja yksityiselle edulle arviointimenettelyn sekä sen perusteella valitun johtolinjauksen perusteella. Hakija on sitoutunut ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa esitettyjen lieventämistoimenpiteiden toteuttamiseen. Valtioneuvosto katsoo, että yleiselle edulle saatava hyöty on suurempi kuin yksityiselle edulle tuleva haitta.

Hakija on hakemuksessa pyytänyt ennakkohaltuunottoluvan myöntämistä voimajohdon rakentamista varten, koska johdon on tarkoitus valmistua vuoden 2027 aikana. Valtioneuvosto katsoo, että kiireellisyysedellytys täyttyy ja ennakkohaltuunottolupa voidaan myöntää haetun mukaisesti.

Vastaus lausunnoissa esitettyihin vaatimuksiin

Johtolinjausta sekä toteuttamistapaa koskevien vaatimusten osalta valtioneuvosto toteaa, että hanketta varten on tehty laaja ympäristövaikutusten menettely, jonka perusteella lunastuslupahakemuksen mukainen johtolinjaus on valittu. Kaikki reittivaihtoehdot on ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä ja perustellussa päätelmässä todettu toteuttamiskelpoiseksi. Lisäksi maakaapelointi on todettu toteuttamistapana soveltumattomaksi erityisesti maakaapelin käyttövarmuuteen ja teknisiin ominaisuuksiin liittyvien riskien ja epävarmuuksien sekä merkittävästi korkeampien kustannusten takia.

Kiinteistökohtaisten siirtovaatimusten osalta valtioneuvosto katsoo, että perustetta johtolinjauksen siirroille ei ole todettavissa lunastuslupaedellytysten perusteella. Erityisesti metsätaloudelle aiheutuva haitta ainoastaan siirtyisi muiden kiinteistöjen alueelle. Valtioneuvosto toteaa, että kiinteistökohtaiset siirtovaatimukset ovat enimmäkseen perusteltu omistajille aiheutuvilla taloudellisilla menetyksillä, jotka tullaan korvaamaan lunastustoimituksessa täyden korvauksen periaatteen mukaisesti.

Kaihuanvaaran itäpuolen linjauksen osalta valtioneuvosto toteaa, että linjausta ei ole ryhdytty arvioimaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä, johtolinjauksen suunnittelussa lähtökohtana on ollut uuden voimajohdon sijoittaminen nykyisten voimajohtojen yhteyteen niiltä osin, kuin se on ollut teknistaloudellisesti järkevää ja mahdollista. Valtioneuvosto katsoo, että Kaihuanvaaran itäpuolen linjaus olisi ristiriidassa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kanssa ja olisi merkittävästi lisännyt uuden johtokäytävän perustamista.

Myönnetyt oikeudet

Petäjaskoski–Nuojuankangas 400 kV voimajohdon pituus on noin 211 kilometriä. Johtoaukean leveys on 42 metriä. Yhteispylväosuuksien ulkopuolella toteutettavilla erillisillä Luola-aapa–Herva, Herva–Kierikkikoski ja Vuotto–Nuojuankangas 110 kV osuuksilla johtoaukean leveys on 26 metriä. Johtoaukean kummallekin puolelle lunastetaan 10 metriä leveät reunavyöhykkeet, joilla kasvavien puiden korkeus on rajoitettu siten, etteivät ne aiheuta vaaraa johdolle. Rakennusrajoitus koskee koko johtoaluetta reunavyöhykkeineen.

Johdon omistajalla on sähkön ja tiedon siirtämiseen tarpeellisten johtojen, pylväiden ja muiden laitteiden rakentamista, käyttöä, tarkastamista, kunnossapitoa, korjaamista ja uusimista varten oikeus:

- 1) pystyttää ja pitää johtoaukealla sähkönsiirtojohto pylväineen, johtoköysineen ja muine laitteineen sekä tiedonsiirtoon liittyvine laitteineen,
- 2) suorittaa tarpeellisia mittauksia johtoaukealla ja suorittaa maadoituksia, joista aiheutuvat työnaikaiset vahingot korvataan erikseen maanomistajille,
- 3) pitää johtoaukea vapaana puista, vesoista ja muista esineistä, jotka saattavat vaikuttaa häiritsevästi johdon käyttöön ja kunnossapitoon,
- 4) poistaa johtoaukealta rakennukset ja muut rakenteet, joiden paikoillaan pitämisestä tai sinne pystyttämisestä ei ole erikseen sovittu,

- 5) sopivalla tavalla merkitä johtoaukean rajat niin, että ne ovat helposti havaittavissa,
- 6) merkitä reunavyöhykkeellä sekä erityisestä syystä myös johtoalueen ulkopuolella kasvavat puut, jotka korkeutensa takia saattavat olla vaarallisia johdon säilymiselle, ja kaataa tällaiset puut, jollei metsänomistaja itse huolehdi niiden kaatamisesta. Johtoalueen ulkopuolella tapahtuvasta puiden kaatamisesta aiheutuva vahinko korvataan erikseen maanomistajalle.
- 7) Johdon omistajan lukuun työskentelevillä henkilöillä on oikeus jalan tai ajoneuvolla liikkua johtoaukeaa pitkin pylväältä toiselle. Hakijalla on oikeus tätä varten tehdä sinne väliaikaisia ajoteitä ja rumpuja, tehdä ja kunnossapitää johtoaukealla olevissa aidoissa tarpeellisia veräjiä sekä käyttää hyväkseen johtoaukealle johtavia kiinteistölle kuuluvia teitä ja polkuja sekä tarvittaessa muitakin alueita kulkemiseen jalan tai moottorikäyttöisillä taikka muilla työkoneilla ja ajoneuvoilla.

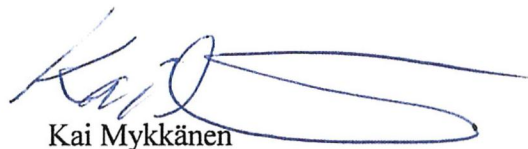
Lunastettava käyttöoikeus rajoittaa omaisuuden luovuttajan oikeuksia seuraavasti:

- 1) Johtopylväiden rakenteiden väliin ja kolmea (3) metriä lähemmäksi niiden ulkopuolelle ei saa pystyttää minkäänlaisia rakenteita tai laitteita, tavallisia aitoja lukuun ottamatta.
- 2) Aitoja ei saa kiinnittää pylväisiin eikä tukirakenteisiin.
- 3) Ojia tai muita kaivauksia ei saa tehdä eikä tieoikeutta perustaa kolmea (3) metriä lähemmäksi pylväsrakenteita. Etäisyys luetaan ojan tai kaivauksen luhistumattomasta reunasta.
- 4) Johtoaukealla ei saa ilman erityistä lupaa kasvattaa puita eikä pitää rakennuksia tai kahta (2) metriä korkeampia muitakaan rakenteita tai laitteita, tavallisia aitoja lukuun ottamatta. Rakennuksia ei saa rakentaa johtoaukealle tai reunavyöhykkeelle.
- 5) Reunavyöhykkeillä kasvavat puut saavat johtoaukean reunassa olla enintään 10 metriä korkeita ja muulla osalla reunavyöhykettä niin paljon sanottua mittaa korkeampia kuin puiden etäisyys on johtoaukean reunasta.
- 6) Johtoaukealla ja sen läheisyydessä ei saa harjoittaa sellaista toimintaa, josta saattaa aiheutua vaaraa johdon käytölle ja kunnossa pysymiselle.

MUUTOKSENHAKU

Lunastuslupaa koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen. Valitusaika on 30 päivää tiedoksisaannista. Liitteenä olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä. Lunastuslain 87 §:n mukaan ennakkohaltuunotto-luvan myöntämistä koskevaan päätökseen ei saa erikseen hakea valittamalla muutosta.

Ympäristö- ja ilmastoministeri

Kai Mykkänen

Ylitarkastaja

Johanna Juvonen

Kopion oikeaksi todistaa

TIEDOKSI

Maanmittauslaitos
Lapin ELY-keskus
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
Lapin liitto
Pohjois-Pohjanmaan liitto
Rovaniemen kaupunki
Oulun kaupunki
Tervolan kunta
Simon kunta
Iin kunta
Utajärven kunta
Vaaian kunta
Hakija
Kiinteistönomistajat

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta kirjallisella valituksella. Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa korkeimman hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tavallinen tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle. Vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Tavallisessa sähköisessä tiedoksiannossa vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Jos on kysymyksessä sijaistiedoksianto, päätös katsotaan saadun tiedoksi, ellei muuta näytetä, kolmantena päivänä tiedoksianto- tai saantitodistuksen osoittamasta päivästä. Viranomaisen tietoon asian katsotaan tulleen kirjeen saapumispäivänä.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi sekä perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteen oleva päätös ei kohdistu valittajaan
- valittajan nimi, kotikunta ja puhelinnumero
- postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa, asiamiehensä tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustajansa taikka jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä valitusosoitukseen
- tiedoksisaantitodistus tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen valtakirja, jos asiamies ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja.

Valituksen toimittaminen perille

Valituksen voi toimittaa henkilökohtaisesti, postitse maksettuna postilähetyksenä, sähköisellä

tiedonsiirtomenetelmällä taikka asiamiestä tai lähettiä käyttäen. Valituksen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Valituksen on saavuttava valitusviranomaiselle virka-aikana ennen 30 päivän valitusajan päättymistä. Sähköisen asiakirjan tulee olla perillä siten, että se on hallinto-oikeuden käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä valitusajan viimeisenä päivänä ennen kello 16.15.

Korkeimman hallinto-oikeuden virka-aika on maanantaista perjantaihin kello 8.00-16.15.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

postiosoite: PL 180, 00131 Helsinki
käyntiosoite: Fabianinkatu 15, 00130 Helsinki
puhelinvaihe: 029 56 40200
telefax: 029 56 40382
sähköpostiosoite: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Oikeudenkäyntimaksu

Asian käsittelystä korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritään tuomioistuinmaksulain (1455/2015) nojalla oikeudenkäyntimaksu. Maksun suuruus on 530 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä.
<https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151455/#P5>